OFFERYNNAU STATUDOL CYMRU

# 2005 Rhif 1512 (Cy.116)

# PLANT A PHOBL IFANC, CYMRU

## Rheoliadau Gwasanaethau Cymorth Mabwysiadu (Awdurdodau Lleol) (Cymru) 2005

| | |
|---|---|
| *Wedi'u gwneud - -* | *7 Mehefin 2005* |
| *Yn dod i rym - -* | *30 Rhagfyr 2005* |

Mae Cynulliad Cenedlaethol Cymru, drwy arfer y pwerau a roddwyd iddo gan adrannau 2(6)(b) a (7), 3(3) a (4)(b), 4(1)(b), (5)(b), (6) a (7), 9(1)(a), 140(1), (7) ac (8) a 142(1) o Ddeddf Mabwysiadu a Phlant 2002(**1**), drwy hyn yn gwneud y Rheoliadau canlynol—

**Enwi, cychwyn a chymhwyso**

**1.**—(1) Enw'r Rheoliadau hyn yw Rheoliadau Gwasanaethau Cymorth Mabwysiadu (Awdurdodau Lleol) (Cymru) 2005, a deuant i rym ar 30 Rhagfyr 2005.

(2) Mae'r Rheoliadau hyn yn gymwys o ran Cymru.

**Dehongli**

**2.**—(1) Yn y Rheoliadau hyn—

mae i "awdurdod addysg lleol" yr un ystyr â "local education authority" yn Neddf Addysg 1996(**2**);

mae i "credyd treth plant" yr un ystyr â "child tax credit" yn Neddf Credydau Treth 2002(**3**);

ystyr "cymhorthdal incwm" ("income support") yw cymhorthdal incwm o dan Ran VII o Ddeddf Cyfraniadau a Budd-daliadau Nawdd Cymdeithasol 1992(**4**);

dehonglir "cynllun" ("*plan*") yn unol â rheoliad 10;

ystyr "Deddf 2002" ("*the 2002 Act*") yw Deddf Mabwysiadu a Phlant 2002;

dehonglir "gwasanaethau cymorth mabwysiadu" ("*adoption support services*") yn unol â rheoliad 3;

(**1**) 2002 p.38. Mae'r pwerau'n arferadwy gan yr "appropriate Minister a ddiffinnir o ran Cymru, fel Cynulliad Cenedlaethol Cymru (*gweler* adran 144(1)). Mae'r "appropriate Minister" wedi'i ddiffinio yn adran 144(1), o ran Lloegr, yr Alban a Gogledd Iwerddon, fel yr Ysgrifennydd Gwladol.
(**2**) 1996 p.56.
(**3**) 2002 p.21. *Gweler* adran 8 am y diffiniad o gredyd treth plant.
(**4**) 1992 p.4.

ystyr "hysbysu" ("*notify*") yw hysbysu yn ysgrifenedig;

mae i "lwfans ceisio gwaith" yr un ystyr â "*jobseeker's allowance*" yn Neddf Ceiswyr Gwaith 1995(**5**);

ystyr "person perthynol" ("*related person*") yw—

(a) perthynas o fewn yr ystyr sydd i "*relative*" yn adran 144(1) o Ddeddf 2002; neu

(b) unrhyw berson y mae gan y plentyn mabwysiadol berthynas ag ef a honno'n berthynas, ym marn yr awdurdod lleol, sy'n llesol i'r plentyn o ystyried y materion y cyfeirir atynt yn is-baragraffau (i) i (iii) o adran 1(4)(f) o Ddeddf 2002;

ystyr "person sydd â'r hawl i gael ei asesu" ("*person entitled to be assessed*") yw person a bennir yn adran 4(1)(a) o Ddeddf 2002 neu yn rheoliad 5(1);

ystyr "plentyn" ("*child*"), yn ddarostyngedig i baragraff (3), yw person nad yw wedi cyrraedd 18 mlwydd oed;

ystyr "plentyn mabwysiadol" ("*adoptive child*") yw, yn ddarostyngedig i baragraff (3), plentyn sy'n blentyn mabwysiadol drwy asiantaeth neu'n blentyn mabwysiadol heb fod drwy asiantaeth;

ystyr "plentyn mabwysiadol drwy asiantaeth" ("*agency adoptive child*") yw plentyn—

(a) y mae asiantaeth fabwysiadu, mewn perthynas ag ef, wedi penderfynu yn unol â rheoliad 34 o Reoliadau Asiantaethau Mabwysiadu (Cymru) y byddai person yn rhiant mabwysiadol addas i'r plentyn;

(b) y mae asiantaeth fabwysiadu wedi'i leoli i'w fabwysiadu; neu

(c) a fabwysiadwyd ar ôl cael ei leoli i'w fabwysiadu gan asiantaeth fabwysiadu;

ystyr "plentyn mabwysiadol heb fod drwy asiantaeth" ("*non-agency adoptive child*") yw plentyn—

(a) y mae person mewn perthynas ag ef—

(i) wedi rhoi hysbysiad o dan adran 44 o Ddeddf 2002 o'i fwriad i wneud cais am orchymyn mabwysiadu; a

(ii) heb fod yn rhiant naturiol neu'n llys-riant i'r plentyn; neu

(b) a fabwysiadwyd gan berson—

(i) nad yw'n rhiant naturiol i'r plentyn; a

(ii) nad oedd yn llys-riant i'r plentyn cyn iddo fabwysiadu'r plentyn,

ond nid yw'n cynnwys plentyn mabwysiadol drwy asiantaeth;

ystyr "plentyn rhiant mabwysiadol" ("*child of an adoptive parent*"), mewn unrhyw achos pan fydd y ddarpariaeth o wasanaethau cymorth mabwysiadu, neu unrhyw asesiad o ran gwasanaethau cymorth mabwysiadu, mewn perthynas â mabwysiadu neu ddarpar fabwysiadu plentyn mabwysiadol gan riant mabwysiadol, yw un o blant y rhiant mabwysiadol, ac eithrio'r plentyn mabwysiadol hwnnw;

ystyr "Rheoliadau Asiantaethau Mabwysiadu (Cymru)" ("*the Adoption Agencies (Wales) Regulations*") yw Rheoliadau Asiantaethau Mabwysiadu (Cymru) 2005(**6**);

ystyr "rhiant mabwysiadol" ("*adoptive parent*") yw person—

(a) y mae asiantaeth fabwysiadu wedi penderfynu yn unol â rheoliad 34 o Reoliadau Asiantaethau Mabwysiadu (Cymru) y byddai'n rhiant mabwysiadol addas i blentyn penodol;

(**5**) 1995 p.18.
(**6**) O.S. 2005/1313 (Cy.95).

(b) y mae asiantaeth fabwysiadu wedi lleoli plentyn gydag ef i'w fabwysiadu;

(c) sydd wedi rhoi hysbysiad o dan adran 44 o Ddeddf 2002 am ei fwriad i wneud cais am orchymyn mabwysiadu ar gyfer plentyn; neu

(ch) sydd wedi mabwysiadu plentyn,

ond nid yw'n cynnwys person os yw'r plentyn y cyfeirir ato wedi peidio â bod yn blentyn, neu berson sy'n llys-riant neu'n rhiant naturiol i'r plentyn, neu berson a oedd yn llys-riant i'r plentyn cyn iddo fabwysiadu'r plentyn;

mae i "rhiant maeth" ("*foster parent*") yr un ystyr ag sydd iddo yn Rheoliadau Gwasanaethau Maethu (Cymru) 2003(**7**);

ystyr "teulu mabwysiadol" ("*adoptive family*") yw plentyn mabwysiadol, rhiant mabwysiadol y plentyn mabwysiadol, ac unrhyw un o blant y rhiant mabwysiadol, a dehonglir cyfeiriadau at deulu mabwysiadol person neu gyfeiriadau at deulu mabwysiadol mewn perthynas â pherson, fel y teulu mabwysiadol y mae'r person hwnnw yn aelod ohono.

(2) Yn y Rheoliadau hyn —

(a) mae i unrhyw gyfeiriad at blentyn sy'n derbyn gofal gan awdurdod lleol yr un ystyr ag sydd iddo yn Neddf Plant 1989(**8**);

(b) mae unrhyw gyfeiriad at blentyn mabwysiadol person yn gyfeiriad at blentyn sy'n blentyn mabwysiadol mewn perthynas â'r person hwnnw;

(c) mae unrhyw gyfeiriad at riant mabwysiadol plentyn yn gyfeiriad at berson sy'n rhiant mabwysiadol mewn perthynas â'r plentyn hwnnw;

(ch) mae cyfeiriadau (heblaw cyfeiriadau yn yr is-baragraff hwn) at blentyn yn cael ei leoli, neu'n cael ei leoli i'w fabwysiadu—

(i) yn gyfeiriadau at y plentyn yn cael ei leoli i'w fabwysiadu gyda darpar fabwysiadydd gan asiantaeth fabwysiadu;

(ii) os bydd plentyn sy'n derbyn gofal yn byw gyda pherson, yn cynnwys gadael y plentyn gyda'r person hwnnw fel darpar fabwysiadydd.

(3) Os mewn unrhyw achos—

(a) bydd person wedi cyrraedd 18 oed ac yn cael ei addysgu neu ei hyfforddi yn llawnamser; a

(b) yn union cyn iddo gyrraedd 18 oed—

(i) yr oedd y person hwnnw'n blentyn mabwysiadol; a

(ii) yr oedd cymorth ariannol yn daladwy mewn perthynas ag ef,

bydd y diffiniadau o "plentyn mabwysiadol" a "plentyn", at ddibenion parhau i ddarparu cymorth ariannol ac at ddibenion unrhyw adolygiad o gymorth ariannol, yn effeithiol fel pe na bai'r person hwnnw wedi cyrraedd 18 oed.

**Gwasanaethau a ragnodir**

**3.** At ddibenion adran 2(6) o Ddeddf 2002 (diffinio "gwasanaethau cymorth mabwysiadu"), rhagnodir y gwasanaethau canlynol—

(a) cymorth ariannol sy'n daladwy o dan reoliad 11;

(b) gwasanaethau i alluogi grwpiau o blant mabwysiadol, rhieni mabwysiadol a rhieni naturiol plentyn mabwysiadol i drafod materion sy'n ymwneud â mabwysiadu;

(**7**) O.S. 2003/237 (Cy.35).
(**8**) 1989 p.41. *Gweler* adran 22(1) am y diffiniad o blentyn sy'n derbyn gofal gan awdurdod lleol.

(c) cymorth i blant mabwysiadol, rhieni mabwysiadol, rhieni naturiol plentyn mabwysiadol a phersonau perthynol o ran trefniadau ar gyfer cyswllt rhwng plentyn mabwysiadol a rhiant naturiol neu berson perthynol y plentyn mabwysiadol;

(ch) gwasanaethau y gellir eu darparu ar gyfer teulu mabwysiadol o ran anghenion therapiwtig plentyn mabwysiadol;

(d) cymorth er mwyn sicrhau bod y berthynas rhwng y plentyn a'i riant mabwysiadol yn parhau, gan gynnwys—

(i) hyfforddiant i rieni mabwysiadol er mwyn diwallu unrhyw anghenion arbennig sydd gan y plentyn; a

(ii) gofal seibiant; ac

(dd) cymorth os bydd tarfu ar leoliad mabwysiadu wedi digwydd neu mewn perygl o ddigwydd gan gynnwys—

(iii) cyfryngu; a

(iv) trefnu a chynnal cyfarfodydd i drafod tarfu ar leoliadau mabwysiadu.

**Personau y mae'n rhaid bod trefniadau yn eu lle ar eu cyfer**

**4.**—(1) Mae'r rheoliad hwn yn rhagnodi, at ddibenion adran 3(3)(a) o Ddeddf 2002, ddisgrifiad o'r personau y mae'n rhaid bod trefniadau yn eu lle i ddarparu gwasanaethau cymorth mabwysiadu ar eu cyfer.

(2) Cyngor a gwybodaeth cwnsela—

(a) i blant y gellir eu mabwysiadu, eu rhieni mabwysiadol, eu rhieni naturiol a'u gwarcheidwaid;

(b) i bersonau sy'n dymuno mabwysiadu plentyn;

(c) i bersonau wedi'u mabwysiadu, eu rhieni mabwysiadol, eu rhieni naturiol a'u gwarcheidwaid blaenorol; ac

(ch) i blant sy'n frodyr a chwiorydd naturiol plentyn mabwysiadol (p'un ai o waed coch cyfan neu o hanner gwaed).

(3) Cymorth ariannol o dan reoliad 11 ar gyfer rhiant mabwysiadol plentyn mabwysiadol.

(4) Rhaid i'r gwasanaethau a grybwyllir yn rheoliad 3(b) (gwasanaethau i alluogi trafodaeth) fod yn eu lle ar gyfer—

(a) rhiant mabwysiadol plentyn mabwysiadol drwy asiantaeth;

(b) plentyn mabwysiadol drwy asiantaeth; ac

(c) rhiant naturiol y rhoddodd asiantaeth ei blentyn i'w fabwysiadu neu y mabwysiadwyd ei blentyn yn dilyn lleoliad o'r fath.

(5) Rhaid i'r gwasanaethau a grybwyllir yn rheoliad 3(c) (cyswllt) fod yn eu lle ar gyfer—

(a) rhiant mabwysiadol plentyn mabwysiadol drwy asiantaeth;

(b) plentyn mabwysiadol drwy asiantaeth;

(c) rhiant naturiol y rhoddodd asiantaeth ei blentyn i'w fabwysiadu neu y mabwysiadwyd ei blentyn yn dilyn lleoliad o'r fath; ac

(ch) person perthynol.

(6) Rhaid i'r gwasanaethau a grybwyllir yn rheoliad 3(ch) (gwasanaethau therapiwtig) fod yn eu lle ar gyfer—

(a) plentyn mabwysiadol drwy asiantaeth; a

(b) plentyn mabwysiadol y mae'r cyfyngiadau yn adran 83 o Ddeddf 2002 (cyfyngiadau ar ddod â phlant i mewn) yn gymwys mewn perthynas ag ef; ac

(c) plentyn mabwysiadol yn achos gorchymyn mabwysiadu Confensiwn.

(7) Rhaid i'r gwasanaethau a grybwyllir yn rheoliad 3(d) ac (dd) (cymorth at ddibenion sicrhau bod unrhyw berthynas yn parhau a chymorth pan fydd tarfu wedi bod ar leoliad mabwysiadu) fod yn eu lle ar gyfer—

(a) plentyn mabwysiadol drwy asiantaeth; a

(b) plentyn mabwysiadol y mae'r cyfyngiadau yn adran 83 o Ddeddf 2002 (cyfyngiadau ar ddod â phlant i mewn) yn gymwys mewn perthynas ag ef;

(c) plentyn mabwysiadol yn achos gorchymyn mabwysiadu Confensiwn;

(ch) rhiant mabwysiadol plentyn a grybwyllir yn (a) i (c); a

(d) plentyn y rhiant mabwysiadol hwnnw.

(8) Mae'n ofynnol gwneud y trefniadau y cyfeirir atynt ym mharagraff (1) o ran unrhyw wasanaeth p'un a yw'r awdurdod lleol wedi penderfynu darparu'r gwasanaeth ar gyfer unrhyw berson ai peidio.

(9) Caiff y gwasanaethau a bennir yn adran 2(6)(a) o Ddeddf 2002 neu a ragnodir yn rheoliad (3)(b) i (dd) gynnwys gwneud trefniadau gyda phersonau eraill at ddiben darparu'r gwasanaethau hynny.

**Darparu gwasanaethau**

**5.**—(1) Rhagnodir y personau canlynol at ddibenion adran 3(4)(b) o'r Ddeddf (personau heblaw cymdeithasau mabwysiadu cofrestredig a gaiff ddarparu'r cyfleusterau angenrheidiol) o ran darparu gwasanaethau cymorth mabwysiadu —

(a) awdurdod lleol arall;

(b) asiantaeth cymorth mabwysiadu gofrestredig;

(c) bwrdd iechyd lleol;

(ch) Ymddiriedolaeth GIG;

(d) Ymddiriedolaeth Gofal Sylfaenol; ac

(dd) awdurdod addysg lleol.

(2) Ym mharagraff (1) ystyr "asiantaeth cymorth mabwysiadu gofrestredig" yw asiantaeth cymorth mabwysiadu a gofrestrwyd o dan Ran 2 o Ddeddf Safonau Gofal 2000(**9**) ond, o ran darparu unrhyw wasanaeth cymorth mabwysiadu, nid yw'n cynnwys asiantaeth cymorth mabwysiadu nad yw wedi'i chofrestru o ran y gwasanaeth penodol hwnnw.

**Cynghorydd gwasanaethau cymorth mabwysiadu**

**6.**—(1) Rhaid i'r awdurdod lleol benodi o leiaf un person ("cynghorydd gwasanaethau cymorth mabwysiadu") i gyflawni'r swyddogaethau a bennir ym mharagraff (2).

(2) Swyddogaethau cynghorydd gwasanaethau cymorth mabwysiadu yw:

(a) rhoi cyngor a gwybodaeth i bersonau y mae'n bosibl y bydd mabwysiadu plentyn neu fwriad i fabwysiadu plentyn yn effeithio arnynt, gan gynnwys ynghylch —

(i) gwasanaethau a all fod yn briodol i'r personau hynny; a

(ii) sut y gellir darparu'r gwasanaethau hynny ar eu cyfer;

(**9**) 2000 p.14.